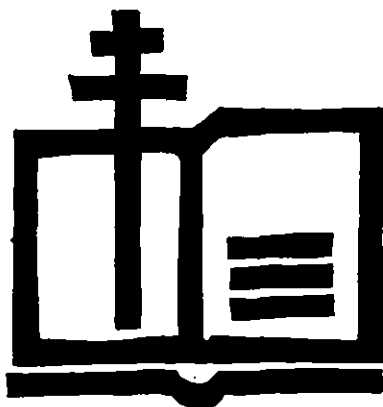

Slovo

Ročník II. • Číslo 6

31. MARCA 1970

Vďaka horlivosti, zbožnosti a obetavosti našich otcov, každá dedinka, každé mesto i mestečko má svoj chrám. Útulný, malebný, svojský! Väčšie mestá a mestečká ich majú viac. Aj to je pravdou, že u nás v nedeľu a sviatok sú preplnené zbožným ľudom Božím.

Mnohé kostoly sú otvorené aj vo všedné dni po celý deň. Tam, kde býva v obci duchovný otec, je v kostole každý deň sv. liturgia. A vtedy, v týchto všedných dňoch býva náš Pán často úplne opustený. On, ktorý neatáľa zostúpiť z nebeskej slávy aj vo všedné dni do našej samoty, nenachádza vždy a všade dôstojné uvítanie... Pár zbožných dušičiek, zvyčajne stareniiek, musí dopĺňať zbor an-

(Dokončenie na 2. str.)

GOLGOTSKÁ DRÁMA, ktorú si každoročne vo veľkonočných dňoch živo pripomínáme, má jedno miesto, ktoré by nás malo plne upútať. Je to Spasiteľov prislub kajúcemu lotrovi: „Ešte dnes budeš so mnou v raji!“ To Božia láska na ľudske vyznanie viery odpovedá prislubom nádeje.

Od tej doby žiari všetkým, ktorí hľadajú cesty odpustenia, ktorí sa vyrovnávajú v posledných okamžikoch... Vidíme, ako tu ľudská krehkosť dorástla vo veľkosť úprimného vyznania a toto všetko sa uskutočňuje na križi, v bezprostrednej blízkosti križa Toho, ktorý bol spravodlivý a nevinný.

Vyznaním golgotského kajúcnika bol samotným Kristom veľmi posilnený základ našej viery v odpustenie. Tam na križi, rukami pribitými na drevo križa objíma zblúďlého syna, ako keby chcel znovu a ešte dôraznejšie opakovať známe slová: „Poďte ku mne všetci!“

Génus bratského poľského národa Mikuláš Koperník si dal na svoj hrob napísať: „Nežiadam si podobnú milosť, akú dostal sv. Pavol, ani také odpustenie, aké dostal sv. Peter, ale úpenlivo prosím o tú milosť, ktorú si dal lotrovi na križi.“

Nech nám na tvrdej a ťažkej ceste duchovného napredovania, na ktorej tak často klesáme, žiari vznešený ideál odkazu golgotského kajúcnika. Učme sa od neho v svojom každodennom živote uplatňovať slová jeho vnútornej istoty a viery: „Pane, spomni si na mňa, až prídeš do svojho kráľovstva!“

E. K.

5. apríla Nedeľa Tomášova

(Sk 5, 12 -- 20; 19 -- 31)

Po príchode Ducha Svätého začalo sa verejné účinkovanie apoštolov a pokračuje prostredníctvom ich nástupcov až do dnešných dôb. Tak sa oslobodili od seba a zjednotili v Kristovi a s Kristom, že ten mohol skrze nich robiť zázraky, skutky milosrdenstva a hlásať radostnú zvesť.

Ježiš, po svojom zmŕtvychvstaní, sa prvý raz zjavuje svojim učeníkom a dáva im moc odpúšťať hriechy. Tomáš, jeden z nich však tam vtedy nebol. Nechce veriť, že Ježiš skutočne vstal zmŕtvych. Až keď vložil ruky do jeho rán, uveril.

Pane, daj nám milosť viery, aby o nás platili tvoje slová: „Blahoslavení sú tí, čo nevideli a uverili.“

12. apríla Nedeľa Myronosičiek

(Sk 6, 1 -- 7; Mr 15, 43 -- 16, 8)

Zhromaždenie veriacich vyberá spo-medzi seba siedmich mužov plných Ducha Svätého a múdrosti. Apoštolo-via im odovzdávajú časť duchovnej moci modlitbou a vkladáním rúk. Ustanovujú diakonov. Ich úlohou je starosť o chudobných.

Jozef z Arimatey, člen veľrady, ktorý i sám očakával Kráľovstvo Božie, vyžiadala si mŕtve Kristovo telo od Piláta a pochoval ho do hrobu vytesaného v skale. Tri nábožné ženy sa vybrali ku Kristovmu hrobu, aby pomazali mŕtve telo voňavými masťami. Keď došli, s hrôzou zistili, že kameň, s ktorým bol hrob zapečatený, je odvalený. Vošli dnu a tu im mládenec obliečený do bieleho rúcha, oznamuje, že Ježiš Nazaretský vstal zmŕtvych. Žien sa zmocnil strach a utiekli.

Pane, daj, aby sme vždy s odvahou a neochvejnou rozhodnosťou odpo-rali hriechu a milovali, čo sa tebe ľú-bí.

19. apríla Nedeľa Zoslabeného

(Sk 9, 32 -- 42; Jn 5, 1 -- 15)

Svätý Peter robí zázraky. Uzdravuje Eneáša, ktorý už osem rokov ležal na posteli porazený a vracia život učeníč-ke, ktorá sa volá Tabita.

Ježiš uzdravuje chorého pri betes-dskom rybníku a hneď sa nepozorova-ne vzdiali. Keď ho však stretneme v chráme, hovorí mu: „Hľa, bol si uzdra-vený, nehreš teda, aby ťa nestihlo nie-čo horšieho!“ Kristus tým myslel večné zatratenie.

Pane, ďakujem Ti za veľkú milosť, že si ma uzdravil od hriechu a otvoril brány večného života.

Dívame sa na život a svet pohľadom našich svätcov

IV. BL. IVAN

Aj keď je všeobecne nazývaný prvým českým pustovníkom, naša zem nebola kolískou jeho zrodu a vstupu do tohto života. Táto skutočnosť v živote veľkých bohatierov ducha nehrá prvoradý význam. Zvlášť nie je podstatná v osobnosti Bl. Ivana, pretože ju plne ovláda fakt, že v našej zemi žil a tu umrel.

Pochádzal z rodiny panujúceho kniežata a z krajiny Bieleho Charvatska, ktorá sa rozprestierala v porieči Hornéj Visly pod ústím rieky San. Kniežaci pôvod, bohatstvo rodiny, možnosť vládnuť a rozkazovať ľuďom — sklony, ku ktorým ľudská prirodzenosť je vždy veľmi náchylná — sa v Ivanovom prípade roztriešili o zdánlivo neprírodný sklon mladého nadšenca Božieho. Spome-nutá zdánlivá neprírodnosť ustúpila sklonom a záujmom nadprirodzeným, sklonom v oblasti duchovných hodnôt oveľa vyšším: miesto trónu prosté lôžko v pustej jaskyni. Jediným bohatstvom, pokiaľ možno takýmto tónom o ňom vôbec hovoriť, bola laň, mliekom ktorej sa živil. Konečne aj možnosť vládnuť dostala v jeho osobe skvelého vládcu i skvelého poddaného. Bl. Ivan naučil sa tomuto opravdu kráľovskému povolaniu: vládnuť a rozkazovať sebe, zcela jedinečne.

V blízkosti pamätného Tetína v pôvabnom a tichom údolí lodenického potoka žil v nerušenej samote a v naprostom odlúčení od života, sveta a ľudí. Neprekvapuje nás, že pri jeho stretnutí s kniežatom Bořivojom, ktorý pri love šípom zabije Ivanovu laň, odpovedá prekvapenému mocnárovi: „Som Ivan z Charvatska a vediem pustovnícky život na tomto mieste už 42 rokov slúžiac Bohu. Dodnes ma tu okrem Teba nikto nespatriť.“ Pozvanie kniežata prijíma, ale na hrad Tetín ubiera sa pešky, nepoužije poslaného koňa. Kniežatom zabitú laň nazpät neprijíma, ale žiada, aby bola rozkrájaná na kusy a rozdelená pre chudobných „aby títo prosili Hospodina za naše duše“. Pri návšteve na hrade neprijíma podávané pokrmy, ale kniežacemu manželskému páru i celému dvoru láme chlieb Slova Božieho. Pred smrťou prijíma duchovnú útechu a zao-patrenie od kňaza Pavla, ktorý prišiel z Bořivojovho hradu. Nevieme presný deň a rok Ivanovho skonu. Uvádzajú sa roky 882-893. (Zrv. Vondruška). Svä-tok 25. júna.

Latinská legenda označuje Bl. Ivana za príbuzného sv. Štefana, uhorského kráľa. Práve tak nepravdepodobne i kronikár a staroboleslavský kanonik Hájek označoval ho za syna Gestimula, vládcu posázavských Charvátov. Podobnú teóriu s pachopiteľným vlasteneckým zanietením prevzal i náš horlivý národo-vec, historik Fr. V. Sasinek. Prispôbil ju romantickému národnému čítaniu a jeho pôvod určoval do oblasti Malých Karpát, ako syna nitrianskeho kniežata Pribinu. Tieto domienky musíme však s príslušnou úctou odmietnuť. Jedno však nie je možné uprieť, že bol Slovanom. Jeho skromnosť a svätosť je našou duchovnou hrdosťou. Jeho pustovnícky život nesie v sebe pečať ducha Ivanovej doby, ktorá s rešpektom cenila taký spôsob a formu rozvíjania cnosti. Skromnosť rozvíjaná v prostredí naprostého odlúčenia od sveta, zbožnosť neobyčajne bez-prostredná vo vznešenom chráme Božej prírody, samotou a odriekaním pesto-vaná láska k Bohu, blíznym a všetkým živým tvorom: to je najvýstižnejší profil duchovného portrétu Bl. Ivana. Dnes ťažko zrovnávame v našom poňatí pred-stavy o tomto odlúčenom živote. Avšak i dnes je možno žiť v odlúčení, samote, opustenosti a z tejto snahy môžu vziť dvojaké výsledky: duchovne produktívne, alebo pravý opak. Omrzely pestovateľ ostáva vo vrcholnom okamžiku smrti opustený, sám a zabudnutý. V prípade nášho blaženého pustovníka tak nebolo. Jeho život neostal skrytý a zabudnutý. Jeho duchovný odkaz ožil v zdarnom a bohumilom pôsobení českých Ivanitov.

Tieto povzbudzujúce závery by nás mali viesť k ochote: nevyklúčovať z nášho života chvíle oslobodzujúceho sa oprostenia od sveta. Také chvíle sú aj pre nás potrebné. Nie ako celoživotný údel, skôr ako slávnostný a sviatočný okam-žik v ktorom si overíme vždy platnú skutočnosť duchovného života: že nikdy nie sme sami. Ani v uzavretom priestore samoty, kedy na chvíľu opúšťame iných a iní nás. Vo fyzickej atmosfére odlúčenia sme sami, ale v duchovnom šeleste a dychu, ktorý nás obcerstvujúc v duchovnej samote ovanie, pocítíme a po-známe, že je s nami vždy a za všetkých okolností ešte jedna prevládna bytosť: naša duša!

Dr. E. KORBA

(Dokončenie z titulnej strany.)

Jeľov, aby svojou poklonou aspoň oni oslavovali tú majestátnosť Božej prítomnosti na našich oltároch...

Je to azda preto, že väčšina ľudí, veriacich, je vo všedné dni v robote? Aj preto! Na mnohých miestach sú však z horlivosti duchovných otcov večerné liturgie. Ani na týchto večerných chví-lach Božieho požehnania, nezúčastňujú sa mnohí tí, ktorí by aj mohli! Ak pre nič iné, tak pre nedostatok pochopenia Božej lásky, pre nedostatok záujmu o požehnanie Božie. Jedine On, Eucharis-tický Kristus, ktorý sa ponízuje a prebýva neustále v Bohostánku našich chrámov, má pre nás nevyčerpatelný zdroj lásky a pocho-penia. Chce rozdávať! Chce, dať aspoň tým svoje požehnanie, ktorí, idúc okolo domu Božieho, nájdú si chvíľku času na poklonu velebnosti Božej...

Tibor FEDORENKO

Ukrižovaná láska

Krásne sú kríže v našich chrámoch i pribytkoch. Sochári i maliari vložili do nich celé svoje umenie, aby lahodili našim očiam. Vedľa zachytiť náš zrak, ale nie vždy i naše srdce. A to preto, lebo z kríža Kristovho hovorí tá najopracovanejšia láska. A to môže vyjadriť len taký kríž, na ktorom On skonával.

Kríž nášho Spasiteľa – to boli dva kusy drsného, neohobľovaného dreva. Jeho telo sa zviňalo v bolestiach, tvár skrivená prudkým utrpením a z rúk a nôh liala sa krv. Jediný výraz neopísateľnej bolesti.

Vynára sa nám otázka: Nemohol Syn Boží vykúpiť ľudstvo inakšie a nie práve smrťou, ktorá sa vtedy považovala za najpotupnejšiu? Mohol. Ale volil si tento spôsob, lebo nás miloval najopracovanejšou láskou.

Opravdivá láska sa delí, rozdáva sa iným, aby ich obšťastnila i keď sama trpí. Dokazuje nám to každodenná skúsenosť. Opýtajte sa svojich rodičov, prečo je ich čelo tak skoro zryhované vráskami, pohľad priskoro zostarilý, ruky tvrdé a trasúce sa. Odpovedia vám: Tak som ja miloval.

V ranných rokoch nášho života, keď sme boli chorí, cez deň na nás pracovali a v noci sa triasli nad našou kolískou. Chveli sa o nás vždy, keď nám hrozilo nebezpečenstvo. Od úst si odtrhli, len, aby my sme mali, čo nám bolo treba. A ne jeden otec v práci, ktorou nám dorábal chlieb utrpel úraz, čo ho poznačil navždy. Ba, sú prípady, že v nej našiel aj smrť.

To je láska, čo sa teší z radosti milovaných a zabúda na vlastné bolesti. Takou láskou nás miloval Spasiteľ a preto si zvolil tento spôsob nášho vykúpenia. Sám povedal: Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo život dá za svojho priateľa. A to doložil i činom.

Svet sa mení, storočia nasledujú v rýchľom tempe, pozornosť ľudí zachytávajú závrtné vynálezy. Len opíravosť lásky zostáva stále tá istá. Dokazuje ju kríž Kristov ľuďom všetkých čias, rôznych rečí, pleti, vzdelaným i jednoduchým.

Bolo po vojne. Vojaci sa vracali z frontu. Istý otec mal syna, o ktorom už dlhšie nič nevedel a povest o ňom hovorila, že padol. Trpel strachom, či príde alebo nie.

A predsa prišiel, lebo reči o jeho smrti neboli pravdivé. Keď ho uvidel; zvolal: Už môžem zomrieť, môj syn žije! To prehovorila láska, podobná tej, čo sa nám prihovára z kríža Spasiteľovho.

Dr. JÁN RUBÁN

BEZPEČNÁ CESTA

Skrúsené a zarmútené padol na kolena známy P. Spee. V hĺbke svojej básnickej duše spolicil s biedou pozemského života. Živo videl pred sebou tie nebezpečenstvá, prekážky, trápenia, s ktorými cez celý život bude musieť zápasiť. Jeho vnímavú dušu ohromilo toto videnie. Pocítil horúcu túžbu po nebeskej vlasti. Vŕcnou prosbou zopol ruky a prosil:

– Bože, pomôž mi šťastlivo dôjsť do nebeskej vlasti pokoja. Ukáž mi, ktorou ľoďou sa tam dostanem spofahlivo a bezpečne?

V jeho duši ticho zaznela odpoveď: Kríž!

Keď potom zase sa ho zmocnila túžba po voľnosti a slobode – takto sa modlil:

– Pane, pomôž mi dostať sa do večnej blaženosti. Povedz mi, ktorý rebrik siahá až tam hore?

V jeho duši opakovala sa tichá odpoveď: Kríž!

Aj tretí raz úpenlivo prosil:

– Dobrotivý Otče, dovoľ mi vstúpiť do raja a prezrad', ktorý kľúč mi ho najspofahlivejšie otvorí?

Po tretie zaznela tichá a rozhodná odpoveď: Kríž!

Hociktorou cestou kráčaš k Bohu, vždy sa stretnieš s dvomi ramenami kríža. Nemôžeš sa im vyhnúť. Z trámov môžeš urobiť prekážku, ale aj prostriedok svojho pozdvihnutia sa. Preto dobre využi na svojej životnej ceste tieto dve spasiteľné, do neba sa dvíhajúce ramená sv. kríža!

L. H.

HLAS VEĽKONOČNÝCH ZVONOV nám pripomína Božíu dobrotu i to, že patríme Bohu. Ich zvuk prediera sa cez hluk nášho starostlívneho života, aby nám pripomenul ich pomínutelnosť.

Pripomínajú nám náš stály vzťah s Bohom i to, že sme jeho živým opravdovým chrámom. Vyzývajú nás k pokoji s Nim v tajomných hĺbkach duše.

Ich hlahol akoby nám hovoril: Voláme od stáročí z veží chrámov. Povolať sme k svätosti vašich otcov. Voláme i vás! Buďte dobrí, lebo aj Boh je dobrý. Naša pieseň hlása dokonalú lásku nebeského Otca a Jeho zmŕtvychvstaleho Syna. Hlása lásku, odpustenie i pokoj...

(Podľa T. Mortona J. S.)

MEDITÁCIE

Život modlitby a lásky

Sv. apoštol Peter nás dôrazne upozorňuje: „Buďte teda rozvážni a bedlivo sa modlite.“ (1. Pt 4,7) Uvažuj hneď ráno, rozmýšľaj, čo dobrého dnes vykonáš. Modli sa a pros o Božíu pomoc. Pripomínaj si denne slová apoštolov: „Nadovšetko sa však vrúcne navzájom milujte, lebo láska prikrýva množstvo hriechov.“ Ako dobrí správcovia mnohotvárnej milosti Božej navzájom si ňou pomáhajte a stále kontrolujte svoje počínania.

Aký je môj vzťah k rodičom, priateľom? Milujem ich? Rád im pomáham? Aký je môj pomer k blížnym. K mojím bratom a sestrám? nevyvyšujem sa svojimi schopnosťami? Dávam dobrý príklad na svojom pracovisku, v továrni, úrade alebo inde? Neulievam sa v práci na úkor iných? Nemusi niekto iný za mňa pracovať? Pane, nauč ma tak pracovať, ako Ty si pracoval so sv. Jozefom v jeho stolárskej dielni. Matka Božia, nauč ma modliť sa a tak milovať ľudí, ako Ty si milovala a miluješ nás všetkých, aby sme všetci boli spasení a nikomu neboli kameňom úrazu, ale rebrikom do neba.

O. M. POTOCKÝ

Slovo života

Zvestovanie. „Se raba Hospodňa – Hľa dievka Pánova, staň sa mi podľa slova Tvojho!“

Ak chceme v svojom živote uskutočniť Božie slovo, myslíme najprv na vôľu Božiu. Aj v Pisme sv. sa nazývajú „Božími služobníkmi“ duchaplní ľudia, skrze ktorých uskutočňuje Boh svoje plány. V ich slovách i činoch pôsobí On sám.

Mária je „služobníčkou Pánovou“ nie tak pre to, čo robí, ale pre vôľu Božiu, ktorá sa na nej a v nej deje. To, čo sa v jej živote deje, že Boh sám vstupuje do sveta, potrebuje človeka, ktorý nestavia Bohu nijaké hranice, ktorý bez výhrady necháva sa diať to, čo pôsobí a chce Boh. Nemôže sa urobiť závislou na ľuďoch, ani nie na sv. Jozefovi, keď sa jej pýta sám Boh. Nemôže vedieť, aké nevyslovné radosť i žalosti sa skrývajú v jej Áno. Ona len vie, komu hovorí svoje Áno: svojmu Pánovi, ktorý jej skrze svojho posla hovorí svoje slovo.

Ak my žijeme vo svojom živote podľa Máriinho Áno, budeme dbať na to, aby plány Božie boli pre nás väčšie a dôležitejšie ako všetko, na čo si len môžeme pomyslieť. Práve tam, kde naše myšlienky a plány sú marené, môžeme ponechať voľnosť diania, aby On vstúpil do nášho života a zjavil sa ako náš Život.

Z nem. I. MARIANOV

(Dokončenie z č. 3-4)

3. Ste u nás jedným z mála doktorov vied o východných cirkvách. Problematika východných cirkví zjednotených i nezjednotených je veľmi časovou. Aké perspektívy v tejto oblasti vidíte Vy vo svetle koncilu?

Problematika východných cirkví zjednotených i nezjednotených v novej epoche z čias pontifikátu Jána XXIII. a druhého vatikánskeho koncilu sa štruktúrne i operatívne dostala na základňu oveľa širšiu ako bol doterajší špecifický unionizmus. Ona sa chápe v rámci ekumenizmu a zapojuje sa dokonca do perspektív kresťanského planetarizmu.

Zjednotenie Kresťanov a ľudstva v jednej Cirkvi Kristovej je jednou z hlavných úloh, určujúcich túto epochu. Aggiornamento a obnova katolíckej cirkvi, ktorú Ján XXIII. vytýčil ako hlavný cieľ koncilu, znamenala úpravu a výzdobu otcovského domu s úmyslom, aby sa uskoril návrat a privítanie odlúčených bratov, kresťanov i nekresťanov, všetkých ľudí dobrej vôle.

Zásadné pozitívne postoje cirkví sú zakotvené v dekrétu o ekumenizme, č. 14-18. Sú plné uznania Pre východné cirkvi a stanovia v tomto smere aj záruky pre prípad plného zjednotenia s Cirkvou. Z prostriedkov vedúcich k túženej jednote sa zvlášť vyznačuje modlitba a bratský dialóg o náuke a naliehavých potrebách apoštolátu v našej dobe. A v dekréte o katolíckych cirkvách východných koncil vyjadril zvláštnu úctu k východným cirkvám a podal rad ustanovení, platných, „kým cirkev katolícka a východné odlúčené cirkvi sa nezídu v plnosti spoločenstva“ (č. 30.) V tom je veľkosť cieľa i optimizmus perspektívy!

Tak boli teda stanovené základné východiská a naznačené trasy veľkých optimistických perspektív. Treba len odvážne nastúpiť na tú cestu a usilovne po nej kráčať s láskou a pokorou, s modlitbou a dôverou... Je epochálnym prínosom pontifikátu Jána XXIII. a koncilu, že ľudy stáročného odcudzenia sa začali lámať a že sa zrodila nová atmosféra dôvery... Aspoň na najvyššej úrovni.

Sv. Otec Pavol VI. sa s láskou stretol s carihradským patriarchom Athenagorom I. vo Svätej Zemi v Carihrade a patriarcha Athenagoras navštívil sv. Otca v Ríme. V predvečer zakončenia II. vatikánskeho snemu dňa 7. decembra 1965 sv. Otec v Ríme a patriarcha Athenagoras v Carihrade sa slávnostným vyhlásením dištancovali od vzájomných exkomunikácií pápežského legáta Humberta a carihradského patriarchu Kerullaria, z r. 1054, ktoré znamenali začiatok doterajšieho veľkého rozkolu. Pápež toto vyhlásenie doprevadil apoštolským listom „Kráčajte v láske“ a podobne to urobil aj patriarcha listom, zvaným tomos. Aký to rozdiel a pokrok od dôb, keď v minulom storočí patriarchovia carihradskí Anthimos VI. a VII. tak odmietavo odpovedali na výzvy k jednote zo strany Pia IX. a Leva XIII.!

V osobe carihradského patriarchu

Athenagora I. vidím muža Božej prozreteľnosti historického významu, pravého Predteču, — Predchodcu veľkého vyplnenia Kristovej modlitby: „Aby všetci jedno boli!“

4. Vo Vašich príspevkoch často sa objavujú citáty, poukazy i prvky z vynikajúceho vedeckého diela Teilharda de Chardina. Po jeho smrti r. 1955 sa o ňom mlčalo. Pokoncilné obdobie aj tu obrátilo list. Chardinovo dielo sa znova študuje, vysvetľuje, vydáva. Vychádza i v ZSSR. Mohli by ste nám tlmočiť svoj osobný pohľad na jeho vedecký odkaz a význam?

Osobnosť a dielo, aké predstavuje P. Teilhard de Chardin (Pier Tejár de Sarden, 1881—1955) sa vyskytuje v dejinách raz za niekoľko storočí. Ide tu o veľkorysý výraz jednoty poznania a života na rovine prirodzenej i nadprirodzenej, o syntézu vedy a viery. Po neúspešných pokusoch gnostikov v prvých storočiach kresťanskej éry, po impozantných prácach sv. otcov, najmä sv. Augustina, v tomto smere bol to predsa len sv. Tomáš Akvinský (1225—1274), ktorý po vrcholnom stredoveku doviedol veľkolepú stavbu syntézy svetového a životného názoru vedy a viery.

Ale základňa ľudského poznania a ľudskej skúsenosti sa od tých čias, najmä za posledných sto rokov, nesmierne rozšírila. Podobne poznanie nescudziteľného pokladu Božieho zjavenia sa v cirkvi Božej prehĺbilo a rozrástlo. Nová situácia vyžaduje novú integráciu poznatkov vedy a viery v jednotliu syntetickú koncepciu. Na počiatku nášho storočia čelil tomista P. Sertillanges na konci dvojzväzkového diela o sv. Tomášovi vyslovil túžbu a požiadavku, aby prišla nová osobnosť veľkosti sv. Tomáša, ktorá by znovu previedla takúto syntézu. Nie proti sv. Tomášovi, ale v jeho duchu, odvažnom a otvorenom pre každú pravdu, každú skutočnosť. Za posledných sto rokov dvaja duchovní veľkani sa pokúsili o takéto veľdielo: Solovjev a Teilhard. V. S. Solovjev (1853—1900), hlásateľ „Bohočlovečenstva“ a zmieru viery s vedou, vyslúžil si — svojím zámerom i svojim dielom — názov ruského Origena 19. storočia, kozmického kresťana a proroka zjednotenia kresťanstva okolo rímskeho veľkňaza. Ale o ňom teraz hovoriť nebudem.

P. Pierre Teilhard de Chardin začal svoje dielo o 50 rokov neskôr. Mal výhodnejšie predpoklady pre úspech svojho zámeru. Prešiel skvelou formáciou filozofickou a teologickou, stal sa odborným prírodovedcom, geológom a paleontológom, ktorý pracoval badateľsky a učiteľsky na najvyššej úrovni. On, vedec a kňaz, túžil po tom, aby uskutočnil, alebo aspoň prispel k uskutočneniu veľkej syntézy. On videl Zem a nebo, hmotu a ducha, svet a ľudstvo, so všetkými ich hodnotami — spojené tajomnou silou kozmického procesu, riadeného „univerzálnym Kristom“, „Kristom Rozvíjateľom“. Tento vesmírny proces cez svoje vývojové štádiá: kozmogenézu, biogenézu, noogenézu antropogenézu

a Kristogenézu smeruje konvergentne — podľa P. Teilharda — ku konečnému bodu Omega, ktorý je zakončením svetového vývoja a ľudských dejín a ktorý sa stotožňuje s parúzou — druhým príchodom Pánovým. Kristus Pantokrator — Vševládny Kráľ, ktorým je vtelený Syn Boží, Bohočlovek Ježiš Kristus, Vykupiteľ a Spasiteľ sveta, stojí v stredobode svetového a životného názoru a diela P. Teilharda, ktorý vo svojom diele uplatnil v kozmických dimenziách priestoru a času hlboké kristologické pohľady z listov sv. Pavla z evanjelia, a Zjavenia sv. Jána i zo sofiánskych kníh starého Zákona, ktoré tak často ostávajú v pozadí... Ale aj svoju hlbokú lásku k svetu a k hmote, stvorenej Bohom, lásku k človekovi a k ľudstvu, ktoré sa rozvíja v „Božom prostredí“, smerom ku Kristovi.

5. Podarilo sa P. Teilhardovi de Chardin dokončiť svoje nazeranie a podať svoju výpoveď s úspechom?

Vo všeobecnosti treba konštatovať, že syntéza, ktorú Teilhard koncipoval vo veľkom, je tak obsažná, že vyžaduje spoluprácu mnohých vedcov a teológov, aby bola v jednotlivých úsekoch posunutá vpred, vysvetlená, spresnená, spevnená, i korigovaná.

Za života bol P. Teilhard značne izolovaný a tmený vo svojich koncepciách. Jednako vymieňal si názory s vynikajúcimi duchmi medzi teológmi, napr. s Blondelom, Valensinom, Henri de Lubacom a inými. Hlavné svetozorové spisy však nemohol za svojho života uverejňovať, hoci o to bojoval s umiernenosťou po celý život. Ale po smrti nastala explózia jeho spisov. Jeho knihy sa začali plánovite a systematicky uverejňovať a prekladať a o jeho náuke písať a so zaujatím diskutovať. Aj u nás vyšlo česky napr. jeho dielo „Miesto človeka v prírode“, Praha 1967. V ZSSR vydali jeho spis Fenomen človeka; prof. filozófie Levada písal o Teilhardovi s rešpektom v revue Voprosy filozofii a v časopise Nauka i religia (1967). Na zhromaždení francúzskych biskupov konferencií vyzval prítomných, aby minútou ticha vzdali hold „najväčšiemu mysliteľovi XX. storočia.“

V Teilhardových spisoch je senzáčný fakt — pretože on jediný podal syntézu dost podopretú a rozsiahlu, ktorá má dosť ducha, aby dovolila integrovať v súvislej vizii vieru v Boha a v Krista, človeka a jeho dejiny, svet, jeho minulosť, jeho pohyb a jeho budúcnosť — a podáva dnešnému ľudstvu možnosť postaviť sa kresťanstvu do sveta a histórie. (Congar, Le Concile au jour de jour, III. Paríž 1965, s. 150.) P. Teilhard pozitívne ovplyvnil optimizmus pastoračnej konštitúcie koncilu — Gaudium et spes — o Cirkvi v dnešnom svete. Teilhardovi sa začali vyčítať aj chyby a omyly. Pravom i nepravom. Z pochopenia i nepochopenia. Ale už P. Teilhard za svojho života sa ohradzoval proti nesprávnemu pripisovaniu mu myšlienok, ktoré nemal. Étienne Gilson nazval teológiu Teilhardovu „Theology — fiction“. Po ňom to opakoval Jacques Maritain, ktorý ostatne napáda skôr Teilhardových pokračovateľov než jeho samého,

hoci aj jemu uštedruje ostré šľahy s priamou sedliaka od Garonny. Najostrejšie však napadol de Chardina tretí z význačných laických theologizujúcich filozofov, D. v. Hildebrand, v knihe Trójsky kôň v meste Božom (Chicago 1967, nemecky 1969). Akékoľvek veľké sú zásluhy bývalého mníchovského profesora o kresťanskú etiku a prehĺbenie jednotlivých kresťanských právd — a sme mu za to úprimne vďační — jednako nazdávame sa, veľkolepý zámer všetko objímajúcej syntézy P. Teilharda sa neošiel do zorného poľa jeho prísnej kritiky, ani nezaujal jeho srdce.

Monitum Posvätného Oficia z r. 1961 pre predstavených seminárov, aby bedlili nad nebezpečenstvom niektorých myšlienok Teilhardových pre seminaristov — bolo stiahnuté. Pre Teilhardovu koncepciu má ono taký pozitívny význam, aký mala encyklika Mortalium animos z r. 1928 pre katolícky ekumenizmus dneška. Všetkým priaznivcom P. Teilharda de Chardina by sme radi spritomnili slová posolstva, ktoré pri slávnostnom zakončení II. vatikánskeho koncilu 8. 12. 1965 Otcovia Cirkvi adresovali mužom myšlienky a vedy — reprezentatívne a s dojatím preberal to posolstvo práve Jacques Maritain: „Azda nikdy, vďaka Bohu, sa neukázala tak, ako dnes, dobrá možnosť hlbkej zhody medzi pravou vedou a pravou vierou, ktoré sú jedna i druhá služobníkmi jednej pravdy. Neprekážajte tomuto stretnutiu!“ P. Teilhard de Chardin tomuto stretnutiu, tejto hlbkej zhode neprekážal, ale apoštolsky po nej túžil a s odvahou a nečakanou jasnozrivosťou o ňu usiloval. A v tom je jeho význam a jeho vedecký odkaz!

Otázky o Dr. J. Mastiliakovi položil a za odpovede na ne mu úprimne poďakoval ved. redakčnej rady Slova.

Z našej veľkonočnej liturgie a zvykov

Kresťanovi, ktorý neoddeľuje svoj občiansky život od cirkevného, netreba zvlášť pripomínať, že stredobodmi cirkevného roku sú dva sviatky: Vianoce a Veľká noc. Prvý sa vyznačuje nežnou, intímnou rodinnou náladou, a tak od detstva má miesto v našom srdci. Ten druhý má celkom odlišný vonkajší aj vnútorný ráz. Veľkú noc nepredchádzali očakávania plné radostného rozochvenia, ale predchádzali pochmúrne obrady Veľkého týždňa s clivými pocitmi zárobia. A predsa sviatky vzkriesenia a Kristovej slávy posilňujú našu vieru v život večný. Toto vnútorné dejové napätie, ktoré sa dramaticky stupňuje, cirkev jedinečne, Božskou inšpiráciou vyjadruje vo veľkonončných obradoch. Spomeňme si len na rúcha, obrad, melódie Zeleného štvrtku, Veľkého piatku a porovnajme to s ostatným, čo počítujeme, keď ráno na svitaní obchádzame okolo chrámu a vchádzame do roztvárajúcej sa chrámovej brány na vzkriesenie. Isteže jarný osviežujúci vánok duchal z nášho hrdla sa ozýva spev plný dynamiky, rytmu, plesania, nádeje, šťastia, oslobodenia a radosti vystupňovanej aj psychicky z protikladu Veľkého týždňa.

A keďže sme nedávno prežili a slávili radostné sviatky Kristovho vzkriesenia, nebude od veci aspoň veľmi stručne pripomenúť našim čitateľom niektoré zvláštnosti liturgických zvykov.

V našom obrade Veľkú noc voláme „prázdnikom (sviatkom) Paschy“. Názov Pascha má preto, lebo bol cirkvou ustanovený namiesto starozákonného židovského sviatku toho istého mena. Etymologicky slovo Pascha pochádza z hebrejského slova Pesach, čo znamená toľko, ako prechod: pretože keď Izraeliti chceli prejsť z otroctva egyptského do zeme zaslúbenej, na rozkaz Mojžiša každý Izraelita musel zabiť baránka a jeho krvou pomazať dvere svojho domu. Len v dome, poznamenanom krvou baránka nevykonan anjel smrti rozsudok Boží nad prvorođeným synom.

Sviatok Paschy bol zavedený samotnými apoštolmi. V prvých storočiach svätili kresťania Veľkú noc jednotne. Východní kresťania svätili Paschu spolu so Židmi štrnásteho dňa mesiaca Nizan, bez ohľadu na nedeľu. Západná cirkev takisto svätila štrnásteho dňa mesiaca Nizan, ale v najbližšiu nedeľu. Táto jednotnosť bola riešená na I. všeobecnom sneme nicejskom v r. 325, kedy bolo ustanovené, že Pascha má sa svätiť jednotne, vždy v prvú nedeľu po plnom mesiaci po jarnej rovnodennosti, t. j. medzi 22. marcom a 25. aprílom. Sviatok Paschy má vo východnom obrade veľa obradových zvláštností a symboliky. Samotné vzkriesenie slávi sa obyčajne ráno za svitanie. Kňaz, oblečený v slávnostné biele rúcho najprv ide k hrobu, prenáša „Plaščenicu“ na oltár a začína spievať radostnú pieseň: „Voskresenie tvoje Christe Spase piti i slapojuť na nebesiach i nas na Zemli spodobi čistým serdcem Tebe piti i slaviť.“ V piesni podľa zmyslu textu pokračujú veriaci. Nasleduje: „Obchod“, sprievod okolo chrámu.

Sprievod na čele s kňazom zastaví sa pred zatvorenými západnými dverami chrámu, kňaz okadi tymianom prítomných i zatvorené dvere a s križom v ruke zaintonuje: „Sláva svjatyj jedinosuščij i životvorjaščej Trojcy“. Ľud odpovedá: „Amiň!“

Tu nastáva gradácia obradovej kompozície, chvíľa vzrušenia. Kňaz zaspieva známy tropár „Christos voskrese iz mertvych, smertiju smrt poprav, isuščym vo hrobi život daroval.“ Ten istý tropár opakujú veriaci ešte dva razy. A do tejto napätej a slávnostnej chvíle rozozvučia sa všetky zvony, ktoré od Zeleného štvrtka sa odmlčali. Kňaz križom otvára chrámové dvere, lebo i nám Kristus križom otvoril dvere Kráľovstva nebeského. Za hlaholu zvonov a radostného spevu veriacich zástup vchádza do svetlom tonúceho chrámu, čo vyjadruje tiež mnohovrannú symboliku prechodu z úsvitu predpektia do svetla Kráľovstva Božieho.

Kňaz pri oltári spieva Miruju jekteniju — Veľkú prosbu za pokoj. Po tejto prosbe začne sa spievať veľkonočný kánon s uchvacujúcim rytmom a melódiou: „Voskresenija den, prosvitimsja ljudje. Pascha Hospodna, Pascha ot smerti ko žizni...“ a po každom irmose opakuje sa hymnický refrén: „Christos voskrese iz mertvych...“ Svätá liturgia má tiež v ten istý deň svoje zvláštnosti. Hneď po „Blagoslovennyje carstvo...“ spieva prvýraz kňaz Christos voskres, čo ľud dvakrát opakuje. Miesto „Svjatyj Bože...“ spieva sa „Jelicy vo Christa krestitesja...“ podľa tradície prvých kresťanov lebo vtedy krstili katechumenov, ktorých veriaci pozdravovali „Ktorí ste v Kristu pokrstení...“ Evanjélium číta sa v rôznych jazykoch, čo pripomína, že ono má byť hlásané celému svetu. Cárské dvere ostávajú po celý týždeň otvorené, tiež symbolicky, že dvere nebeského Kráľovstva sú pre ľud Boží otvorené.

o. Viktor Skorodenský

NOVÝ FARSKÝ CHRÁM vybudujú v Ríme jeho veriaci ako svoj dar Sv. Otcovi Pavlovi VI. k jeho tohoročnému zlatému kňazskému jubileu.

KARDINAL TATSUO DOI zomrel vo veku 77 rokov v Tokiu. Jeho nástupcom bol menovaný 41 ročný doterajší arcibiskup-koadjutor Peter Sojči Širajanagi.

KARDINAL SALIÉGE a bývalý lurdský biskup Théas boli vyznamenaní za svoje zásluhy o záchranu rasovo prenasledovaných za 2. svetovej vojny. Kard. Saliege, pravda, posmrtné.

GENERÁLNA PREDSTAVENÁ kalifornských mariánskych sestier prehlásila za prežitok mienku, že rehoľnice 20. storočia sa majú svojim odevom odlišovať od sveta. „Je ťažké si predstaviť — povedala — aby práve stredoveký odev urobil ženu svätejšou alebo kresťanskou.“

BISKUP CALL z Leridy rozhodol sa premeniť svoju biskupskú rezidenciu na múzeum náboženského umenia a rozhodol sa presťahovať do prostejšieho príbytku.

OLOMOUCKÝ ORDINARIÁT vydal na zakončenie cyrilského roku viery pastiersky list, v ktorom okrem iného pripomína tohoročné 1100. výročie biskupskej vysviacky sv. Metoda. V spojitosti s týmto významným výročím vyzýva kňazov aj veriacich k úprimným modlitbám za posilnenie sa v cyrilometodskaj viere a vernosti matke Cirkvi, za duchovné povolania i za to, aby P. Mária, matka kresťanskej jednoty vyprosila požehnané ovocie ekumenického hnutia.

ZA ÚPRIMNÉ ZBLIŽENIE SA všetkých kresťanov na svete sa prihovára tituln článok bratských Katolíckych novín č. 6/1970, v ktorom okrem iného čítame:

„Lekárska veda ešte aj dnes ťažko vie znovu pripasovať na miesto od tela odtrhnutý úd tak, aby znova mohol plniť svoju funkciu. S podobným ťažkým problémom zápasi aj kresťanstvo: nefahké je od stáročia od seba navzájom odtrhnutých kresťanských bratov znovu zjednotiť. Sú tu veľké prekážky, ktoré prichodí odstrániť. Za stáročia zmocnili predsudky, nazlirozmazdili sa spomienky nenávisti a tie zakotvili v ľuďoch nedôveru a podozrievavosť. Na každé kresťanské súrodienstvo dolieha ťažké historické dedičstvo, lebo duch lásky a porozumenia, veru, nemalo chýbať, ba neraz vybuchovala až krvavá nenávisť. Za nepriateľov sme sa pokladali, a nie za bratov a sestry.“

A tu vynára sa nájostná otázka: čo nám prichodí robiť, aby sme sa my, kresťania, navzájom zbližili? V prvom rade úprimne musíme trpieť pre ranu roztrhnutia sa a hanbiť sa za svoju nelásku. V druhom rade však jednotu musí živiť nádej: Boh vie zjednotiť duše, ak aj my tisícami drobných svojich služieb, úprimným zvýraznením tisícami drobných svojich služieb, úprimným zvýraznením a rešpektovaním lásky pokúsime sa prispieť na veľké dielo zjednotenia.“

ARCIBISKUP M. BRINI, sekretár Posv. Kongregácie pre východné cirkvi v liste zo dňa 25. febr. t. r. adresovanom ved. redakčnej rady Slova o. Dr. E. Korbovi, vyslovil úprimné želanie hojných a požehnaných úspechov nášmu časopisu — jeho spolupracovníkom, čitateľom i priaznivcom.

BRNO — v centre našich veriacich na Morave, oslávi 14. apríla t. r. svoju šesťdesiatku dlhoročnej a zaslužilý správca brnenskej gr.-kat. farnosti vld. o. Jakub Hradil. Pozdravujeme ho pri tejto vzácnej príležitosti želaním, zavznepajúcim z veršov A Kalužikovej, ktoré nám zaslali z Brna: „Kéž to Božské srdce zachová — Vás dlouho medzi nami — nás Vami tiež v lásce vychová — nám je tak dobre s Vami.“ K tomuto srdečnému praniu pripojujeme aj my naše nie menej úprimné: Na mnogaja i blagaja ljeta!

PETKOVCE — Obetavi veriaci tejto našej farnosti spolu so svojim duchovným správcou o. E. Dohovičom s príkladnou obetavosťou pričiňujú sa o zveladenie svojho chrámu. Po úspešne dokončených vonkajších opravách rozhodli sa, že svojpomocne dokončia v tomto roku aj vnútorné úpravy a opravy svojho malebného chrámu Božieho.

Z DEKANSKÝCH PORÁD — Obvyklé mesačné porady našich duchovných prebiehali v nedávnych dňoch na mnohých miestach, kde je sídlo dekanátu.

V BARDEJOVE sa zišli naši kňazi 19. febr. Po sv. službe vypočuli exhortu duchovného moderátora o. J. Bumberu a referát okr. dekana o. M. Gladyša. Vo svojom obsirnom referáte o. M. Gladyš zvlášť zdôraznil bohaté vlastenecké tradície nášho duchovenstva a veriacich v dávnej i blízkej minulosti. Spomenul mnohé odvážne činy našich kňazov a veriacich za Slovenského národného povstania a II. svetovej vojny. Poukázal aj na naliehavú potrebu bojovať za pokoj vo svete, aby sa už nikdy neopakovali krvavé vojnové časy.

V KOŠICIACH bola dekanská kňazská porada košického okresu 25. febr. Viedol ju okr. dekan o. V. Skorodenský, ktorý po predchádzajúcej duchovnej úvahe tajomníka Ordinariátu o. dr. Št. Ujhelyiho rozobral aktuálne pastoračné problémy dekanátu a zoznámil prítomných kňazov s niektorými dôležitými administratívno-právnymi predpismi. Schôdza sa zúčastnili aj zástupcovia štátnych orgánov a správy, okr. cirkevný tajomník p. J. Janitor a mestský cirk. tajomník, nositeľ štát. vyznamenania Za vynikajúcu prácu, p. M. Gnoth. Oba zástupcovia orgánov ľudovej moci pripomenuli veľké spoločné úkoly a spoločnú zodpovednosť za všeobecnú konsolidáciu a blaho spoločenského života v okrese i celej našej vlasti.

V závere tejto porady tlmočil v zastúpení duchovenstva košického okresu o. J. Skoviera srdečné blahoželanie k nedávnym 55. narodeninám okr. dekana o. V. Skorodenského.

V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI prebiehala dekanská porada dňa 10. marca t. r. v zasadacej sieni ONV. Viedol ju okr. dekan o. E. Zorvan. Meditačné myšlienky predniesol tajomník Ordinariátu o. dr. Š. Ujhelyi.

Prítomné duchovenstvo za odbor kultúry ONV pozdravil a niektoré naliehavé otázky a úkoly v rámci konsolidačného procesu u nás ozrejmil vo svojom prihovore zástupca odboru ONV p. J. Orenič.

Informácie z ostat. dekanských porad nám do uzavierky tohto čísla nedošli.

Snímka A. Petraševiča nám zachytáva záber zo slávnostnej sv. služby Božej, ktorú s asistenciou slúžil v košickom farskom chráme tajomník Ordinariátu o. dr. Š. Ujhelyi, na záver cyrilského roku viery 13. febr. t. r.

Aj nás takto kedysi odnášali z chrámu. Nepamätáte sa na to, ale mali by sme pamätať na sviatosti, ktoré sme vtedy prijali. Pripomeňme si ich znovu z katechizmu!

Čo je sviatosť krstu? Krstom sa odpúšťa predovšetkým dedičný hriech a pokrstení stáva sa kresťanom, členom Cirkvi. Krstia sa novorodeniatka, ale aj staršie deti, ba aj dospelí. Dôležitú funkciu pri krste majú (ale i po ňom) krstní rodičia, ktorí sa zaručujú za našu dobrú a vzornú kresťanskú výchovu. Krstí obyčajne kňaz, ale v nutnom prípade môže ktokoľvek iný. Musí byť však zachovaná forma. To je liatie vody na hlavu krstencu a krstná formula.

Čo je birmovanie — myropomazanie? Je to sviatosť kresťanskej zrelosti, dospelosti. Prijíma ju každý kresťan-katolík. Podľa zvyklostí vo východnej cirkvi hneď pri krste, aj keď ide o novorodeniatka. V západnej cirkvi až vtedy, keď je dieťa väčšie a pozná základné náboženské pravdy. Je to sviatosť Ducha sv., lebo birmovanie prijatím tejto sviatosti prijíma aj zvláštne milosti darov Ducha sv.

(Snímka: o. P. Čech).

Veľké starosti malého svätca

Bolo to z jari 1855. Don Bosko v istú pôstnu nedeľu kázal o svätosti. Rozviedol v kázni tieto tri body:

1. Boh chce, aby sme sa všetci stali svätými.
2. Je ľahké stať sa svätým.
3. Boh pripravil veľkú odmenu tým, ktorí sa stanú svätými.

Táto kázeň mimoriadne zaučinkovala na Dominika. Len čo vyšli z kostola, chlapi sa rozbegli po dvore a začali sa zabávať. Inokedy aj Dominik sa pustil hneď do hry. Tento raz však ostal sám a zamyslený sa prechádzal. Z času na čas zašiel do kaplnky. Keď však vyšiel, opäť chodil sám a zamyslený. Zdalo sa, ako by ho niečo trápilo. Aj spolužiaci si toho všimli. Bolo im ho naozaj ľúto. Vec nešla ani Don Boskovej pozornosti. Tento však trochu počkal. Čas je najlepší lekár, myslel si. Ale keď videl, že to neprestáva, dal si ho zavolať:

— Čo ti je, Dominik? Si azda chorý?

— Nie, Don Bosko, nie som chorý.

— Mne sa však zdá, že ty na niečo trpíš, že ťa trápí nejaké záhadné zlo.

— Nie zlo, ale skôr veľké dobro ma trápí.

— Nerozumiem ťa. Vyjadrí sa jasnejšie.

— Vy ste ma k tomu priviedli.

— Ja? Nechápem.

— Hej, Vy, keď ste posledne kázali, že Boh chce, aby sme sa všetci stali svätými.

— No a?

— Ja som vtedy pocítil nesmiernu túžbu stať sa svätým. Nevedel som, že svätým sa možno stať tak ľahko. Odkedy som však počul, že to možno dosiahnuť aj s veselou myslou, cítim nesmiernu túžbu, ba priam potrebu stať sa svätým, a to stoj čo stoj. Nevieť však, ako začať, čo robiť. Nad tým rozmyšľam, to ma trápí.

Teda neboli to iba prejavy kritickéj doby vývoja trinásťročného chlapca, ako by si bol niekto myslel a hádam spočiatku aj sám Don Bosko. Nie. Bolo to čosi iné. Jeho dušu, jeho celú bytosť zachytila jediná myšlienka: — Konečne

BÁJKA O TYMIANE

Ľudová fantázia vie vytvoriť nie jednu bájkou a príbeh, ktoré nás nielen rozveseľujú, ale aj poučujú. Nie div, že zasiahla aj do života náboženského. Z antickej mytológie zachovala sa nám legenda o pôvode tymiana, ktorý používame pri bohoslužbách.

Z Ovidiových Premien sa dozvedáme o Leukothei, ktorá bola dcérou perzského kráľa Orchama. Vynikala krásou, čo bolo príčinou, že sa stala milenkou pohanského boha slnka Hélie. Keď sa o tom dozvedel jej otec, strašne sa nahneval a dal ju za trest za živa zakopať do piesku. Hélios však svojimi lúčmi piesok rozhrabal, no bolo už neskoro; medzitým sa zadusila. Život jej vrátil nemohol a tak sa rozhodol aspoň splniť jej túžbu s ktorou sa vznášala k nemu do výšin. Premenil ju na krik, z ktorého sa získava vôňavé kadidlo, používané pri bohoslužbách.

F. D.

III. O zdvorilosti

K VEĽKÝM PODUJATIAM pohľadajú človeka obyčajne veľké pohútky. Stať sa zdvorilým — to je veľkolepé podujatie! Teda ryžuje naozaj účinné pohútky. Inak nedopracujeme sa stálego výsledku, keby sme aj viac ráz začínali sa cvičiť v spoločenskej sebarýchove. Život spobližných svedčí o tom, že niektorí z nich mali krásne plány, predsavzatia, ale po šťastnom začiatku nastal tu skôr, tam neskôr, nešťastný koniec. Nevýdržali, lebo si dokonalo neosvojili pravidlá alebo ich prax.

ZAKLADNÉ POHÚTKY spoločenskej výchovy odzneli z úst samotného Spasiteľa J. Krista v jeho reči na hore: „Všetko, čokoľvek chcete, aby ľudia robili vám, i vy robte im!“ (Mt 7, 12). Apoštol národov sv. Pavol rozvinul neobyčajne krásny spoločenský život v meste Filipách, kde ponajprv hlásal evanjélium v Európe. Preto im mohol tak dojemne odporúčať vo svojom liste z rímskeho väzenia hlavné čnosti spoločenskej výchovy. Tam píše: „Radujte sa v Pánovi vždy! Opakujem: Radujte sa! Buďte ku všetkým láskavi!“ (Fil 4, 4—5). V liste Kolosanom napísal: „Ako vyvolenci Boží, svätí a milovaní, oblečte si city milosrdenstva, dobrotivosti, pokory, skromnosti a tpežlivosti. Znášajte a navzájom...“ (Kol 3, 12 a násl.).

Keďže láska je zdrojom spoločenských mrávov, kým div, že sv. Pavol ju vyzdvihuje nadovšetko. Jeho veľpieseň lásky ukazuje, že láska je primárnou pohútkou spoločenskej výchovy a sebarýchovy. Láska dáva nášmu životu náplň a pravú hodnotu.

ÚLOHA: V nasledujúcich týždňoch zvlášť sa cvičme v láske k blížnému a účtosti podľa slov sv. Pavla: „Predbiehajte sa navzájom v účtosti!“ Nezabúdajme ani na ľudovú múdrosť a skúsenosť:

Láska všetkému naučí.

Láska lásku budí.

Dr. S. D. VESELY

Projekt svetového kalendára

Už niekoľko rokov hovorí sa o príprave svetového kalendára, ktorý by mohli prijať všetky národy. Preto aspoň v krátkosti pohovoríme si, ako by tento kalendár mal vyzerať. Podľa projektu by mal byť rozdelený na štyri kvartály. Do prvého kvartálu by patrili mesiace január, február a marec. Január by mal mať 31 dní a február a marec 30 dní. Druhý kvartál: apríl, máj a jún. Znova by mal mesiac apríl 31 dní a ďalšie mesiace (máj a jún) 30 dní. Tretí kvartál by mal mesiace júl, august a september, z ktorých by pripadalo na júl 31 dní a na ďalšie mesiace 30 dní. Štvrtý kvartál (október, november a december). Október by mal 31 dní a november a december 30 dní.

Podľa toho by bol každý rok rovnaký (všetky štvrťroky, každý po 91 dní, 13 týždňov). Každý mesiac by mal 26 riadnych dní a 4 nedele (iba prvé mesiace štvrťroky by mali po 31 dní a 5 nedelí).

Rok by začínal 1. januára, ktorý by pripadol na nedeľu. Každý štvrťrok začínal by nedeľou a končil sobotou. Kalendár by mal byť stále a nezmenený.

Za súhlasu všetkých kresťanov, katolíkov i nekatolíkov, veľké sviatky, ako sú Vianoce a Veľká noc otá, by každý rok prijadali na ten samý deň.

P. M. M.

KNIHY

SKRYTÝ PRAMEN — púťový príbeh o vzniku slávneho levočského oltára majstra Pavla. Napísal E. Zubek. Vydalo naklad. Tatran v Bratislave. Strán 188 — 32 strán obrázkovej prílohy. Cena 14 Kčs.

HOLOUBEK Jindřicha Šimona Baara vyšiel už v 11. vydání v naklad. Vyšehrad. Je to autobiografický príbeh stále čítaného a populárneho spisovateľa — kňaza, ktorý ukazuje verný obraz sociálneho postavenia kňazov na konci minulého storočia. Str. 296. Cena 22 Kčs.

O LIDSKÝCH VZTAZICH, napísal A. Terstenjak. Zo slovinčiny preložili manželia Valenovi. Zo známej a veľmi populárnej knihy uvedeného autora tento český preklad prináša azda jej najdôležitejšiu časť: Rodičia a deti. Dobrá teoreticko-poučná príručka pre rodičov a vychovávateľov. Vydala Česká kat. Charita v Ústrednom cirkevnom nakladateľstve v Prahe. Str. 74. Cena 9 Kčs.

MŮZA MILOST — je názov výboru z veršov jedného z najvýznamnejších francúzskych katolíckych orientovaných básnikov novej doby Paula Claudela, ktorý v dvadsiatich rokoch pôsobil aj v Československu ako francúzsky veľvyslanec. V slovenskom preklade sú u nás známe z jeho diel: Krížová cesta (vydal SSV v preklade E. B. Lukáča) o drama Zvestovanie (vydala MS v preklade Slavkoviana). Nový výber z Claudelovej poézie vydala Mladá fronta v Prahe. Cena 14 Kčs.

som našiel svoju cestu. Konečne viem, čo Boh chce odo mňa. Ako to však uskutočniť? Ako začať? Ako sa dostať k tak vysokému cieľu? Nepomýlil chodník? Duch tohto trináročného chlapca hľadal neustále východisko z tejto spleti myšlienok a pocitov. No nenachádzal ho, a to ho trápilo.

Tu však zasiahol Boh prostredníctvom jeho duchovného vodcu. Don Bosko sa na neho zadíval a otcovsky láskavo mu vravel:

— Pomaly, milý Dominik, pomaly. Hľaď si zadovážiť pokoj duše, lebo iba v pokoji sa počuje Boh. Zanechaj všetky zbytočné myšlienky. Ako som ti už viac ráz povedal, Boh chce od teba, aby si si v každej chvíli konal svedomite svoje náboženské a školské povinnosti. Dnes k tomu pridávam: Zachovaj si radosť srdca, buď veselý. Radosť je vlastnosťou Božích detí. Teraz však bež sa hrať s ostatnými. Buď spokojný, si na dobrej ceste.

Dominik žiariac šťastím, letel na dvor, odnášajúc si v srdci zlaté slová svojho svätého učiteľa.

Kríza je prekonaná. Výstup do výšin sa začal.

Po stopách sv. solúnskych bratov

(Dojmy umelca-maliara)

Akad. maliar Mikuláš Klimčák, nám známy ako ilustrátor Liturgie sv. Jána Zlatoustého, ktorá vyšla vlni v Spolku sv. Vojtecha, vykonal koncom minulého roku zaujímavú študijnú púť po stopách sv. Cyrila a Metoda. „Splnila sa moja túžba a navštívil som sv. horu Athos — lepšie povedané — dostalo sa mi tej milosti. Na svojich cestách sledoval som stopy byzantskej architektúry, umenia a kultúry. Začal som v juhoslovenskej Makedonii. Bol som v Ochride, potom trocha rekreačne v Bulharsku, ďalej to bol Istambul-Konstantinopolis, slávne centrum byzantskej kultúry, potom Thessaloniky-Solún, druhé najväčšie mesto byzantskej ríše, mesto pôvodu našich slovanských vierozvestov sv. Cyrila a Metoda.

Navštívil som tam mnoho starých kostolov a môžem povedať, že som kráčal po stopách sv. solúnskych bratov. Navštívil som, ako som už uviedol, sv. horu Athos, krásne kláštory, umelecké bohatstvo, videl som tamajších mníchov a ich spôsob života, zúčastnil som sa na ich obradoch a bohoslužbách. Zapôsobil na mňa nezabudnuteľným dojmom. Na spásotečnej ceste podarilo sa mi cestovať cez Taliansko, navštívil som baziliku sv. Mikuláša v Bari, Neapol, Capri i Večné mesto, kde som mal šťastie byť na audiencii u Sv. Otca. Oddiaľ som pokračoval do Ravenny, kde som videl klenoty mozaikového umenia. Cez Zürich a Viedeň po dvojmesačnom putovaní konečne som sa vrátil do vlasti...

Takto píše o svojej ceste akad. maliar M. Klimčák a my mu zo srdca prajeme, aby bohatých, krásnych a nezabudnuteľných dojmov i vzácnych skúseností plne a s Božím požehnaním využil k plodnému obohateniu svojej zásluhnej a krásnej umeleckej činnosti!

KULTÚRNE ROZHĽADY

APOŠTOLSKÁ BIBLIOTÉKA v Ríme uchováva jedinečné umelecké zbierky kresťanskej archeológie, relikviárov, ikon, antických latiek, skla, brusených kameňov, prác z emailu a slonoviny. Tieto umelecko-historické cennosti budú prvý raz verejne publikované v monografii, ktorú zostavil kolektív autorov (L. Matl, G. Daltrop a A. Prandi) a ktorú vydá nakladateľstvo DuMont Schauberg.

REPORTÁŽ O IKONÁCH priniesla bratislavská Pravda zo dňa 7. marca t. r. Autorka obsiahleho príspevku o význame a kráse východoslovenských ikon. Z. Puttnerová, zaujímavu a zasvätenú píše o tejto zvláštnej a bohatej forme sakrálného umenia.

RÁD CYRILA A METODA pri príležitosti 100. výročia Bulharskej akadémie vied udelilo Prezidium BLR riaditeľovi Ústavu dejín európskych socialistických krajín SAV doc. dr. I. Hrozičnikovi.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NAKLADATELSTVO v Košiciach pripravuje vo svojom tohoročnom pestrom vydavateľskom programe aj knihu prom. historika Alexandra Frického: *Ikony na východnom Slovensku*.

SPIEVALA BOHU A LUĎOM — pod týmto mottom uverejnili pražské Katolícke noviny 8. marca t. r. (č. 10, str. 1.) snímku nedávno tragicky zahynulej národnej umelkyne Marty Krásovej, vynikajúcej sólistky Národného divadla v Prahe a skvelej interpretky vrcholných diel z oboru duchovnej hudby.

Opravy a náter kostol. veží, striech a krížov odborne a rýchlo prevádza: HO SLÁVIA — PREŠOV. (Vybavuje J. Senko, Jesenského 1 — Prešov.)

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza dva razy mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moyseova 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba s red. radou. Zodp. red. prof. L. Hučko. Uzavierka čísla je vždy 10. a 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚT č. 245/69-sekr. jímá Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48.